

Školní kronika
1812-1876

Úvodem

U tohoto památníku (školní kroniky) byl proveden stručný překlad tak, aby byl text logický a čtivý. Veškerá jména jsou transliterována a přeložena.

Tato školní kronika je tou nejstarší, která se pro Rudíkov dochovala.

Mgr. Jan Kratochvíl

Založení a zřízení školy

O výstavbě rudíkovské staré školy není nic známo, jelikož se nedochoval dostatek dokumentů. Jisté však je, že na zemské náklady bylo roku 1812 započato s výstavbou nové školy. Stavbyvedoucím byl pan Jan Heimerta, panský inspektor, velkomeziříčský stavební kontrolor, tehdejší obecní dozorce, třebečský děkan a předák. Tehdejší farář Gabriel Ignác Mrákotský však stavbu neschválil a vše se muselo oddálit. Na popud pana faráře a dozorce třebečské okresní školy Františka Odvárky došlo ke schválení nové stavby až roku 1814. Stavbu schválil i velkomeziříčský pan inspektor Jan Nimunc.

Zdejší učitel František Bezstarosti si při svém nástupu v roce 1813 stěžoval, že nemá sklep na skladování potravin. Se svolením pana faráře Gabriela Mrákotského a inspektora Jana Heinerba si byl František Bezstarosti nucen pronajmout jámu na skladování brambor, kterou si na vlastní náklady musel nechat vykopat. Dále mu obec dovolila postavení chlívků, za který musel František Bezstarosti obci odvádět polovinu z ročního školního platu.

Zápis byl prohlédnut při generální vizitaci 30. června 1818.

Udržování školy bylo závislé na náboženském fondu, který platit hmotné věci jako lavice, tabule, pomůcky apod. Případné opravy měla platit vrchnost. Lidé ve farnosti se zavázali poskytovat podíl toho, co vypěstují, a dále se zavázali vykonávat zemskou robotu. Na základě zákona z roku 1870 byla zdejší jednotřídní škola změněna na dvoutřídní, při které měl být jeden nadučitel a jeden poučitel.

Plánované opravy a stavební úpravy v rudíkovské škole

V roce 1824 byla nově položena podlaha v učebně. Téhož roku byla na náklady náboženského fondu v obytném pokoji a učebně zasazena zimní okna a přistavěn dřevník.

V roce 1832 pořídil na vlastní náklady tehdejší učitel František Šťastný za 8 zlatých nové dveře a podlahu v bočním pokoji. Téhož roku také nechal opatřit zahrádku silnějšími a hezčími kůly a do vedlejšího pokoje pořídil nové okno za 6 zlatých. Tyto všechny nutné opravy stály učitele 14 zlatých císařských mincí. V roce 1834 pořídil učitel na vlastní náklad do svého pokoje nová kamna v hodnotě 4 zlatých.

Roku 1835 byla celá škola opatřena novou šindelovou střechou a učebna opatřena podlahou, dvěma pohyblivými trámy a pěti novými lavicemi. Na všechna okna byly namontovány okenice, do hlavní místnosti byly dány nové dveře a renovovány vnitřní omítky, u vchodu i východu byl pořízen práh a opravila se dvěma kachlemi kamna v učitelském pokoji.

V roce 1837 nechal učitel František Šťastný na vlastní náklady ohradit celou školu laťkovým plotem, aby ostrost nově nahozené stěny neodváděla pozornost a vozkové nebyli oslňováni. Žlutý nátěr plotu stál učitele 10 zlatých a 45 krejcarů, z čehož plyne, že nutné opravy stály učitele 28 zlatých a 45 krejcarů.

V roce 1840 bylo z náboženského fondu rudíkovské škole pořízeno následující: nové cihlové dláždění, nový zámek ke dveřím, nová kamna do učebny, stůl včetně židle, 12 skleněných tabulek, jedno celé zimní okno (okenice), dveře na půdu a jedna ze dvou latí, které byly třeba k zabednění půdy.

V roce 1842 byla do učitelského pokoje pořízena nová kamna, která školní fond stála 9 zlatých, z čehož učitel zaplatil 4 zlaté a dále 10 zlatých a 12 krejcarů za šamot, železné roury a posuvná dvířka kamen.

V roce 1846 byl do učebny pořízen nosný trám a nová posuvná tabule. Stará tabule byla opravena. Od té doby měla škola dvě tabule.

V roce 1853 byla opravena ½ stropu a podlaha opatřena novými prkny. Polovina shnilých prken byla odstraněna a dobré se nechaly. Přibyly 3 nové školní lavice a 7 jich bylo opraveno. Tři krátké poškozené lavice u kamen zůstaly neopravené. Dále v učebně přibylo

7 nových prken, 1 okno, zámek a trámy. Do učitelského pokoje byl pořízen parapet a 3 prkna na podlahu.

V roce 1859 proběhly ve škole tyto úpravy: v učebně navoskován stupínek, navoskována podlaha a lavice, dodáno 6 nových oken, 2 tabule a staré tabule opraveny. Dodány nové školní dveře. Byl nově vybudován sklep a dřevník, střecha byla obita novou šindelí, byla dodána železná zemní dvířka, vybudovány kamenné schody a opraveny domovní dveře. Do malého pokoje byly pořízeny dveře a podlaha. Zajištěno bylo i oplocení dvora. Dále byly opraveny 2 komíny, koupena nová kamna do obytného pokoje a železná dvířka ke kamnům v učebně. Za vše se zaplatilo 1100 císařských mincí.

V roce 1862 byla v obytném pokoji, vedlejším pokoji a v chodbě položena cihlová dlažba, v obytném pokoji spraveno okno, dodán zámek, do chodby pořízeny nové dveře a kování, do učebny pořízena 2 nová vnitřní a 3 nová vnější okna. Na půdě vyhotoveny 4 kusy oken včetně rámu a skel. Sklep byl přestavěn na komoru.

Roku 1875 byla vystavěna nová škola s dvěma učebnami. Za tímto účelem byl koupěn od Jana Jandy, rolníka v Rudíkově dům čísl. 2. Na oplátku Jan Janda obdržel stavení původní školy a navíc 3200 zlatých. Přestavby domu čp. 2 pro školní potřeby se ujal třebešický stavitel p. Tebich, který za svoji práci obdržel 2234 zlatých. V říjnu téhož roku byla školní budova komisionálně ohledána a byla uznána jako vyhovující pro žáky nejen z Rudíkova, ale i z příškolených obcí.

V květnu roku 1876 byl ohrazen dvůr a zahrada laťovým plotem, zarovnání zdi u cesty a urovnány kamenné sloupy. Toto vše bylo provedeno za sumu 270 zlatých.

O prázdninách roku 1876 byla přestavěna kamna v kuchyni, zadní světničce a ve velké světničce. Z nové třídy probourány dveře do bytu mladšího p. učitele. V kuchyni postavena pekárna, schody přeloženy vedle záchodů proti dvířkám do zahrádky. Zhotoveno 11 nových lavic a 4 staré zkráceny. Do školní světnice udělána nová skříň pro vyučovací pomůcky. U dosavadní studně byla postavena pumpa. Otvory ve střeše na půdě a u záchodu byly opatřeny okny.

Dary učitelům, platby a převody

Seznam obcí, které byly přiškoleny do Rudíkova:

Rudíkov	}	panství Velké Meziříčí
Přeckov		
Horní Heřmanice		
Telečkov		
Oslavička		
Rohy čp. 12-14		
Radslavice		
Batouchovice	}	panství Náměšť nad Oslavou
Bochovice		
Hroznatín		
Vlčatín		

Výše uvedené obce dotovaly učitele.

Dle výpovědí učitele z Křižanova Václava Prakschinka a výroční knihy byly naturální platy učitelů od roku 1787 tvořeny následovně:

Z vesnic:

- Bochovice, Hroznatín, Radslavice – od každého sedláka velký příděl kukuřice
- Batouchovice – příděl zrní

- z ostatních vesnic, stejně jako z Rudíkova, měl každý sedlák odevzdat jeden snop zrna, každý sedlák a sadař hrách, kousek masa, jeden krejcar a dále 2 koláče – jeden v den církevních svátků, druhý na Vánoce. Každý domkař měl dát učitelovi jeden krejcar a 2 vejce.

V roce 1787 byly ctihodným c. k. úřadem na žádost učitele Františka Prokschibera (Prokšíbra) schváleny i peněžní platy. 9 krejcarů měli platit sedláci a sadaři, 1 krejcar domkaři a koželuzi měli platit v naturáliích, přičemž museli zajistit odvoz všeho k učiteli. K vytápění školy a obytného pokoje byly dodány 4 fůry dřeva z blízkého okolí, 2 fůry z Velkého Meziříčí a 3 ¼ fůry od meziříčské vrchnosti. Všechny přífařené obce s tímto souhlasily, a proto nebyly žádné námitky proti zřízení učitelského místa.

Příjmy rudíkovského učitele byly:

ze školního fondu			školné			od vrchnosti			od obce			odjinud			přesná suma učitelova příjmu včetně naturálií			
zl.	kr.	d.	zl.	kr.	d.	hotovost	naturálie	naturálie přepočtené na hotovost	hotovost	naturálie	naturálie přepočtené na hotovost	hotovost	naturálie	naturálie přepočtené na hotovost	zl.	kr.		
47	10	1	25	12		0	0	0	0	koleda 10 měř žita, 1 zl. a 10 kr.	11	40	2 3	41	kost. fondu	0	99	43 ¼

Společně s dalšími poplatky dostával učitel ročně 81 zlatých a 33 krejcarů. Pro lepší stanovení poplatku byly děti rozděleny do několika „platových“ tříd dle povolání či postavení jejich rodičů

- 1. třída: myslivci, velcí sedláci, ovčáci, hospodští
- 2. třída: rolníci, řemeslníci a vysloužilí sedláci
- 3. třída: všechny ostatní osoby, které nespádaly do 1. nebo 2. třídy

Tyto třídy určovaly velikost taxy, kterou rodiče museli platit.

Platby pro kněze za liturgické úkony z let 1749 a 1750

	Druh úkonu	třída	obnos	
			zlatých	krejcarů
1.	Za mrtvého dospělého zpívaná mše svatá s obřadem a konduktem	1. 2. 3.	1 3 1 2 1 2	30 30 20 10
2.	Za mrtvého dospělého zpívaná mše svatá a kondukt	1. 2. 3.	1 2 1 4 4	10 30 50
3.	Za mrtvého dospělého s tichou mší svatou	1. 2. 3.	4 4 4	30 50 40 45 30
4.	Za mrtvého dospělého bez mše svaté	1. 2. 3.	4 4 4	30 45 20 30 15
5.	Za mrtvé dítě pod 8 let se zpívanou mší svatou	1. 2. 3.	4 4 4	15 35 28 45 26
6.	Za mrtvé dítě s tichou mší svatou	1. 2. 3.	4 4 4	45 25 36 18 30 16
7.	Za mrtvé dítě bez mše svaté	1. 2. 3.	4 4 4	30 15 20 8 10 6
8.	Za spolupráci při zpívané mši svaté	1. 2. 3.	4 4 4	36 20 30 20 24 20
9.	Za spolupráci při tiché mši svaté	1. 2. 3.	4 4 4	18 10 12 10 6 10
10.	Za mrtvého nekatolíka nad 10 let věku	1. 2. 3.	4 4 4	30 20 15
11.	Nekatolík mladší 10 let	1. 2. 3.	4 4 4	15 10 8

V roce 1828, když do farní školy nastupoval nový učitel, došlo k podrobnému rozpisu jednotlivých příjmů a výdajů, které spadaly do kompetence učitele. Jednalo se o náklady za protokoly, drobné opravy, konečná vyúčtování apod.

V roce 1856 došlo k nové sumarizaci, která byla provedena školní komisí a potvrzena c. k. zemským úřadem.

Popis školy: farní škola a škola obecná byla místně příslušná pro následující obce a osady:

- Rudíkov, Přeckov, Vlčatín, Hroznatín, Malá Oslavice (Oslavička);
- Jméno školského pověřence: náboženský fond, který reprezentuje i učitel;
- Počet školou povinných dětí: 62 chlapců, 64 dívek;
- Počet dětí z jednotlivých obcí: Rudíkov (26 chlapců, 35 děvčat), Přeckov (14 chlapců, 5 děvčat), Vlčatín (9 chlapců, 10 děvčat), Hroznatín (8 chlapců, 10 děvčat), Malá Oslavice (Oslavička) (5 chlapců, 4 děvčata);

Škola je samostatně stojící budovou s číslem popisným 34. Ke škole náleží zahrada a dvůr. Ve škole se roku 1856 nacházela učebna pro 130 dětí, učitelův byt, který byl tvořen dvěma pokoji, chodba, kuchyň, kravský chlév, půda a dřevěný záchod. V zimních měsících probíhala výuka 3 hodiny dopoledne a dvě hodiny odpoledne. V letních měsících pak 4 hodiny dopoledne. Vyučováno bylo v českém jazyce a náboženskou výuku zajišťoval rudíkovský farář.

Dne 25. listopadu 1859 byl sepsán protokol o přijetí Jakuba Kališe jako nového učitele. Jakub Kališ byl jmenován farním učitelem kvůli svým výjimečným schopnostem a pílí. Zároveň byl svědomitý a pečlivý při vedení protokolů a různé dokumentace. Za jeho působení byla vytvořena řádná církevní agenda a sepsán nový kancionál.

Ctihodné c. k. místodržitelství v Brně spolu s brněnským biskupským úřadem schválilo dne 8. června 1862 pod číslem 12631, dle §176, přerazení dětí Antonína Skalky, ovčáckého mistra, ze školy v Rudíkově do školy ve Velké Oslavici. Rozhodnutí bylo vydáno Okresním úřadem ve Velkém Meziříčí dne 22. června 1862.

Dne 6. června 1864 rudíkovský učitel oznámil, že u zdejší školy není dosud zřízena škola k pěstování stromků. Odkazoval se přitom na záznamy učitele Šťastného z roku 1856, po jehož smrti je „lesní“ škola zmiňována, avšak brzy pravděpodobně zanikla. Rudíkov a přiškolené obce jednaly dne 16. června s farním úřadem a panem učitelem o tom, aby se našlo příhodné místo pro zahrádku na stromky a vyjednal patriční finanční příspěvek. Do 8 neděl mělo padnout rozhodnutí c. k. okresního úřadu, o kterém měl být spraven jak farní úřad, tak i pan učitel. Rozhodnutí však není známo.

Dne 16. listopadu 1865 podal rudíkovský pan učitel u c. k. okresního úřadu ve Velkém Meziříčí stížnost na přiškolené obce týkající se ročního příspěvku 40 zl. pro podučitele a výměru dříví. Rudíkovský učitel nebyl pravděpodobně spokojený s výší příspěvku a množstvím dříví. Bohužel ani zde se nepodařilo zjistit, jak bylo ve věci rozhodnuto.

Roku 1870 vyšel zákon, který určoval výši služného pro nadučitele (500 zl. s příplatkem 200 zl.) a podučitele (300 zl.). Nadučitelovi dále náležel byt ve školní budově a podučitelovi jiný dostupný byt.

Seznam ctihodných pánů pro obecné školy

Originál kroniky obsahuje jména učitelů, data jmenování a ukončení funkce, předchozí či následné působiště a některé další drobnější záznamy. Pro nás jsou však zásadní především jména a data působení na škole.

Jakob Dvořáček	-	před r. 1806;
Ferdinand Zuliska	-	Od r. 1806 – 17. leden 1808;
Gabriel Mrákotský	-	Mezi léty 1808 – 1814;
František Odvářka	-	Od 13. dubna 1814-1819. František Odvářka byl i víceděkanem a na škole zavedl důsledné vedení administrativy, úředních výkazů a pravidelné kontroly;
Jan Hüller	-	Od 28. července 1819 – 1822. Kooperátor z brněnských Šlapanic, který se po roce 1822 vrátil do Brna;
Filip Dvořáček	-	Biskupský rada z Brna, který zde nastoupil 1. listopadu 1822 a roku 1828 odešel;
Alois Altmann	-	Farář z Třebíče, který zde působil od roku 1828–1835;
František Köller	-	Farář a děkan z Jaroměřic, který zde působil jako učitel od roku 1835-1849;
František Nejedlý	-	Farář v Budišově. V Rudíkově učil od 16. února 1849 až do roku 1859. Dne 26. dubna 1849 byl jmenován jako definitivní děkan v Třebíči;

Jan Janoušek - Farář v Třebíči, který na zdejší školu nastoupil roku 1859;

V roce 1870 byl dozor nad školami svěřen světským dozorcům. Pro okres Velko-Meziříčský, a tudíž i pro školu v Rudíkově, byli ustanoveni následující školdozorci.

1. Prvním okresním školdozorcem p. E. Šulc, profesor v Brně.
2. Po něm nastoupil pan Jan Novotný, profesor na c. k. českém ústavu ke vzdělání učitelů v Brně a velmi se zasloužil o povznesení školství ve zdejšímu okrese. Jako školdozorce působil až do jara 1876.
3. Jeho nástupcem se stal p. August Korejzl, ředitel školy v Bystřici u Nového Města v Jihlavsku.

Mecenáši učitelů a žáků

- Mořic z Lichtenštejna - V roce 1816 vypsál všem velkomeziříčským učitelům na rok 1817 obnos ve výši 20 zlatých;
- František Odvářka - Brněnský biskupský rada, školský dozorce a farář v Rudíkově. Ze svého skromného platu roku 1817 podporoval zdejší učitele, dával i část svých naturálií a dopomáhal k podpoře chudých dětí. K této činnosti nabádal i ostatní učitele;
- Jan Hüller - Děkan, který byl pro podporu zdejší školy inspirován farářem Odvářkou. I on nabádal ostatní učitele k darům a podpoře chudých dětí. V létě, na podzim, v den sv. Mikuláše a o Vánocích rozdával dětem dary ve formě ovoce;
- František Jahn - Výtečný pedagog, dobromyslný a spravedlivý vychovatel dětí. Motivoval děti k píli prostřednictvím dárků. U stolaře nechal pro děti zhotovit dřevěná počítadla;
- Kristián Fiala - Vedoucí úředník z velkomeziříčského panství daroval roku 1825 rudíkovskému učiteli 2 metráky zrna. Pomáhal učiteli i tak, že dohlížel na to, aby mu byl řádně a včas vyplácen učitelský plat;
- Filip Dvořáček - Vysoce postavený úředník a farář v Rudíkově, který učitelům umožnil pást krávu na farních pozemcích, využívat farní pole a les. V roce 1824 nechal vybudovat dřevník pro školu. Děti, které chodily navštěvovat do školy, ho měly velmi rády. Ve škole taktéž zavedl výuku o pěstování stromů. Novému učiteli věnoval kamenné pilíře, které sám zakoupil;
- Michael Oswald - Farář v Rudíkově. Poté, co nebohému učiteli onemocněl dobytek, dal mu 2 ¼ metráku zrna a 2 ¾ metráku ovsa a povolil, aby se učitelova kráva pásala s jeho kravami, a mohla se tak pohybovat a plně se zotavit;
- František Král - Kooperátor v Rudíkově, který věnoval učitelům a téměř všem školákům psací knížky, které měly podpořit nejpilnější školáky. Pro ty nejlepší věnoval krásné knihy modliteb a pro nejmenší svaté obrázky. Dospělé zase při každé příležitosti nabádal, aby děti posílali do školy, což bylo opravdu velkým dobrodiním a přínosem;
- kněží z Olomouce - Na žádost p. nadučitele Jana Vítka darovali ctihodní pánové v květnu 1876 19 pěkně vázaných knih k založení knihovny (17 z „Dědictví Maličkových“ a 2 „Zlaté Lístky“). Místní školní rada věnovala 30 zl. na zakoupení vyučovacích prostředků;
- MUDr. Růžička - Ze Sádku u Třebíče daroval 14. července 1868 na žádost

- P. František Nožička - nadučitele p. Jana Vítka místní škole herbář v ceně 5 zl.;
c. k. okresní školdozorce okresu Korneuburského v Rakousích, rodem z Přeckova, daroval 27. srpna 1876 mnoho fyzikálních strojů, modely těles ze dřeva a 73 obrazů k názornému vyučování v celkového hodnotě asi 100 zl.;

Seznam duchovních a katechetů

- Ferdinand Želiska - Katecheta, který nastoupil 17. ledna 1804. Dne 17. ledna 1808 odešel do Vémyslic, kde 14. dubna 1819 zemřel;
- Ignác Gabriel - Na faru v Rudíkově nastoupil 30. června 1808 a 13. dubna 1814 odešel na faru v Myslibořicích;
- Mrákotzký - Působil zde od 14. října 1810 do 20. února 1811 a vypomáhal Gabrielu Mrákotzkému s duchovní péčí;
- Konrád Smrčka - Vnuk Gabriela Mrákotského, který zde působil od října 1811. V měsíci březnu 1812 odešel jako kooperátor do Židlochovic, kde se stal farářem;
- František Mrákotský - Emeritní katecheta, který zde nastoupil v roce 1813. Tehdy mu bylo již 70 let. V Rudíkově zůstal pouhé 4 měsíce a následně odešel do Doubravníku, kde opět působil jako katecheta;
- František Hanka - V Rudíkově působil od 13. dubna 1813 do 1. října 1813;
- František Odvářka - Katecheta narozen 9. března 1791 v Karlových Varech. Dne 28. srpna 1814 se stal knězem a 1. září 1814 nastoupil do Rudíkova. Od 15. prosince 1814 pomáhal jako katecheta v Trnavě, kde ho 11. dubna 1815 nahradil František Vostal. Od 26. listopadu 1818 působil v Rudíkově mimo jiné jako administrátor zdejší fary. Dne 29. června 1819 odešel do Lelekovic u Lysic;
- Jan Rosmanitz - Působil jako katecheta na Brněnsku, dále jako děkan a školdozorce v Třebíči. V Rudíkově nastoupil dne 28. července 1819;
- Jan Hüller - Katecheta narozen v Dačicích, který zde vykonával svoji činnost od října 1819. Dne 14. března 1820 se vrátil ke svým rodičům do Dačic, kde dále sloužil jako katecheta;
- Josef Strachovský - Brněnský katecheta, syn ctihodného učitele u sv. Jakuba pana Augustina Jahna. Jako katecheta působil v Rudíkově od 15. března 1820. Roku 1821 odešel na zámek blízko Brna;
- František Pavel Jahn - Katecheta narozen ve Skrchově u Letovic, který v Rudíkově působil v roce 1821;
- Martin Jelínek - Farář, který v Rudíkově působil od 1. listopadu 1822. Na zdejší faře působil do roku 1828 a poté odešel na faru do Telče;
- Filip Dvořáček - Katecheta narozený v Čechách. Nejprve působil jako kooperátor v Třebíči a 17. července 1828 přišel na faru do Rudíkova. Dne 12. února 1830 kvůli vážné nemoci umírá;
- Josef Kaulský - Farář, který se narodil v Bludově na Moravě. Vypomáhal na faře v Uhřínově a v Rudíkově působil od 4. února 1830 do roku 1833;
- Jan Leopold Pecháček - Katecheta, který v Rudíkově nastoupil v září 1836 a ve stejném měsíci i roce odešel;
- Karel Šafránek - Lokální kaplan z Hartvíkovic, který byl na zdejší faru dosazen jako katecheta;
- Michael Oswald - Katecheta, který v Rudíkově působil od září 1836 do roku 1839,
- František Král -

- kdy v listopadu odešel do Netína;
- Cyril Trtílek - Narozen v Lažánkách u Brna. Na zdejší faře působil jako katecheta do roku 1839 a byl označován jako neobyčejný kazatel. V roce 1842 odešel do Strážku;
- Bernard Pátek - Neobyčejný kazatel z Brna, který zde nastoupil a působil do října 1850, kdy odešel na faru Zábrdovice u Brna;
- Jan Spirk - Narozený v Třebíči. Působil jako kooperátor ve Vranově nad Dyjí a následně přišel do Rudíkova;
- František Háva - Farář a vykonavatel duchovní péče v Čebíně. V Rudíkově působil do června 1856 a poté odešel do Křižanova.
- František Seifert - Farář v Křižanově.

Nadace-závěti

Neuveden žádný zápis.

Učebnice získané pro chudé žáky

V roce 1830 byly 4. března dány chudým žákům následující knihy:

Evangeliář	3 kusy
Čítanka II. díl	6 kusů
Čítanka I. díl	2 kusy
Kniha žalmů	9 kusů
celkem	20 kusů

V roce 1833 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	3 kusy
Čítanka II. díl	2 kusy
Čítanka I. díl	6 kusů
Kniha žalmů	2 kusy
celkem	13 kusů

V roce 1835 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	3 kusy
Čítanka II. díl	8 kusů
Čítanka I. díl	5 kusů
Kniha žalmů	6 kusů
celkem	22 kusů

V roce 1836 daroval urozený pán vrchní úředník z Velkého Meziříčí Kristián Fiala 4 kusy čítanek a 3 knihy žalmů rudíkovské školy.

V roce 1838 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	3 kusy
Čítanka II. díl	4 kusy
Čítanka I. díl	7 kusů
Kniha žalmů	5 kusů
celkem	19 kusů

V roce 1840 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	4 kusy
Čítanka II. díl	6 kusů
Čítanka I. díl	6 kusů
Knih žalmů	6 kusů
celkem	22 kusů

V roce 1842 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	2 kusy
Čítanka II. díl	4 kusy
Čítanka I. díl	4 kusy
Knih žalmů	4 kusy
celkem	14 kusů

V roce 1846 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	6 kusů
Čítanka II. díl	9 kusů
Čítanka I. díl	9 kusů
Knih katechismu	11 kusů
celkem	35 kusů

V roce 1848 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	7 kusů
Čítanka II. díl	10 kusů
Čítanka I. díl	13 kusů
Knih žalmů	13 kusů
celkem	43 kusů

V roce 1851-1852 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	8 kusů
Čítanka II. díl	13 kusů
Čítanka I. díl	13 kusů
Knih žalmů a katechismu	10 kusů
Malý katechismus	10 kusů
celkem	54 kusů

Knih žalmů byly v první letech darovány chudým žákům. Jeden slabikář si ponechal učitel, zbylých 8 bylo ponecháno ve škole pro potřeby dětí.

V roce 1853-1854 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	2 kusy
Čítanka II. díl	3 kusy
Čítanka I. díl	2 kusy
Český slabikář	5 kusů
Malý katechismus	5 kusů
celkem	17 kusů

V roce 1855 byly chudým žákům dány následující knihy:

Evangeliář	3 kusy
Čítanka II. díl	6 kusů

Čítanka I. díl	8 kusů
Katechismus	6 kusů
Slabikář	3 kusy
a,b,c mluvnice	5 kusů
celkem	31 kusů

V roce 1857 byly dány škole následující knihy:

Čítanka s mluvnici	<i>neuvedeno</i>
Čítanky s počátky mluvnice	<i>neuvedeno</i>
Slabikáře	<i>neuvedeno</i>
Katechismus pro obecné školy	<i>neuvedeno</i>

V roce 1858 byly chudým žákům dány následující knihy:

Slabikář a Malý katechismus	7 kusů
Čítanka a počátky mluvnice	4 kusy
Čítanka a mluvnice	5 kusů
Katechismus pro obecné školy	4 kusy
Evangeliář	5 kusů
celkem	25 kusů

V roce 1859 byly chudým žákům dány následující knihy:

Slabikář	2 kusy
Malý katechismus	6 kusů
První čítanka	3 kusy
Druhá čítanka	3 kusy
Katechismus	3 kusy
Evangeliář	7 kusů
celkem	24 kusů

V roce 1860 byly chudým žákům dány následující knihy:

Slabikář	2 kusy
Malý katechismus	4 kusy
První čítanka	2 kusy
Druhá čítanka	2 kusy
Katechismus pro obecné školy	3 kusy
Evangeliář	3 kusy
celkem	16 kusů

Památné dny a události

Dne 14. dubna 1814 se stal biskupský pomocník František Odvářka dozorcím obecní školy a farářem rudíkovského kostela. Byl uvítán školní omladinou a lidem. Při vstupu do kostela mu místní lid a děti zarecitovaly báseň:

1. *Ted' do domu páně, vchází duší pastýř náš,
vzhledni Pána jak pokorný, lid tvůj zdvihá k Tobě hlas,
bys požehnal jeho příchod do ovčince nového,
bys požehnal jeho východ od stáda bývalého.*
2. *Na cti ho duchem moudrosti k spasení lidu tvého,
kterým jen za své milosti dnešní den seslal si ho,
Požehnaný předsevzetí dogma, jichž v srdci nese,*

- Nad jehož vchodem jak děti dnešní tu radujme se.*
3. *Dej, když zde pravdy Tvé svaté bude vroucně hlásati,
Vždy je nad poklady zlaté máme v srdci paměti,
by se tvá chvála množila a radost v jeho duši,
Tak se i nám milost vlila, vedla k Tobě Ježíši.*
  4. *Když pak v květ nejsvatější na posvátném oltáři,
Tobě ještě nejmilejší konat bude před tváří,
Tvá nejvyšší velebnosti za nepravosti naše,
Rač nám udělit milosti, jichž slíbil skrze Ježíše.*
  5. *Nyní první Požehnání udělí lidu tvému,
Ach! v čin, aby k spasení napomáhalo jemu,
Pro přímluvu Petra Pavla našich svatých patronů,
Spas jej i s námi ovcemi, přived' nás k tvému trůnu.*
- Amen.*

Když farář přicházel, předal mu rudíkovský učitel František Bezstarosti od školáků báseň v českém jazyce.

O Jaro žádouc s tvým líkým časem
*Ti každé ptáčátko cti líkým hlasem,
 I mi dítky malé jsou školní žáci
 dnes k boží pochvale pějeme jak ptáci.*

Dne radosti jest dnes srdce nám hlásá
*když mladý i stařec srdečně plesá
 V naší kolatůře Rudíkovské,
 Neb jest naší faře z Milosti božské*

Wykvět kvetek jarní duší otec pán,
*který má být první Třebíčský děkan,
 Znať kníže biskup Pán jeho vlastnosti,
 Žes jest svatě oddán horlovosti.*

A i farář – této farnosti,
*beře se v dům svatý z boží milosti,
 by první udělil požehnání
 dnes lidu, jichž duše jsou mu oddány.*

Rzádem (řádem) Apoštolským nám odeslaný,
*I listem pastýřským jsou potvrzeny,
 bere se v sprostičké duchem ovečky,
 který mu srdce své vzdávají všechny.*

Kraj sic kamenitý srdce voskové,
*dať bůh zdet najíti v farnosti nové,
 K duchu potěšení drahý Pastýři
 Jim i nám k spasení Krista Rytíři*

Aj! Budiž požehnán k nám první příchod.
*Aj! budiž požehnán i jejich východ
 z bývalé farnosti do naší nové
 Jsme z Boží milosti ovce Kristové.*

Faleš, pochlebenství povzdal od nás bud',
*již v našem dětinství pravdu ducha zbud',
 již vši slýchati v tomto Pánu,
 jak nohy spíchati jeho hned v ránu*

*Ranu své mladosti řídil svou cestu,
 by k šťastné věčnosti k božimu místu
 byl všech věku Pána duchovní veden
 A protož hned zrána zapálil srdce.*

*Aby zněj hořela příkladu svíce
 A tak všem svítila ctnostmi více
 Až do dne v němž složí svou hůl pastýřskou
 pak z milosti boží vzal mzdu nebeskou.*

*Nyní' tento vůdce nám teď poslaný
 jest jakž naše srdce nemá k zpívání
 Nutit ústa, aby vydali svůj hlas,
 zkríkter' Vivat, Vivat v tento jarní čas.*

*Celým srdce hlasem chcemeš společně
 požehnejž ho Pane časně i věčně,
 cti milosti by v srdce lil ctnosti pramen,
 tak se i své ovce oblažil Amen.*

Takto: **SrDCeM** farn**IkV**(ů) **VšeCh**, **FranC** (František) **BezstarostI nInI**(nyní) řek dne 15. dubna 1814.¹

Dne 30. září 1814 nastoupil do školy jako spolupracovník a katecheta ctihodný pán kooperátor Jan Rosmanitz. Školáci mu při přijetí předali věnec a zarecitovali báseň:

*My Krista jehňátka od jeho oveček,
 jsouc outlé děťátka kvetoucí věneček,
 Jim ponauku mladý zde teď obětujem,
 Neb jsou srdcem rádi, že jich dnes spatřujem,
 K nám přicházejícího, jsouce již kněz Pána
 teď ze srdce vroucího žádáme pokorně,
 svaté požehnání v tomto raním čase,
 Začež jsouce vděčni zdvihnem srdce hlasu,
 K otci nebeskému, by jim svou milost dal,
 když jich k pastýřskému úřadu povolal,
 by **Rosmanitými** ctnostmi nám svítili,
 příklady svatými, nás vždy k ctnosti vodili,
 za to v den svěcení jich jiné též prosili,
 když k tomu vzbuzení nákloně jsme byli **

*My se oddáváme zcela v jejich lásku,
 Živ buď dlouho s námi nás Panáček nový
 pak spasen i s námi tak všech srdce mluví
 Školáků rudíkovských*

Pane **WIL**ej požehnán**I** na našeho **MLaD**ého paná**Cz**(č)ka, ať bez přestán**I**, **Cz**(č)est t**I** roste skrze něho.² *od ctihodného pana děkana

¹ Báseň byla složena tak, aby jednotlivé sloky začínaly písmeny, které tvoří farářovo příjmení a jméno. V závěrečné větě se uvádí římská čísllice DCM, I, V, V, C, C, I, I, I (600, 1, 5, 5, 100, 100, 1, 1, 1). Součtem těchto čísel dostaneme 814, což je rok, ve kterém byla píseň napsána. Tisíciletí se neudávalo, jelikož to nebylo pro pochopení nutné.

² V závěrečné větě je opět uveden rok (VV = W, I, L, I, M, L, D, C, I, C, I – 5, 5, 1, 50, 1, 1000, 50, 500, 100, 1, 100, 1) – 1814.

Dne 12. února 1818 byly slaveny narozeniny Jeho císařské milosti Františka I. (Rakouského), krále uherského a českého, haličského, lucemburského a rakouského vévody. Všechny školní děti byly v ten den slavnostně oblečeny a stejně tak pan kooperátor Jan Rosmanitz, který k nim promlouval o milovaném a dobrém vládcí. Ve svém proslovu prosil děti, aby se v tento slavný den obrátily k bohu a modlily se za zdraví a slávu mocného vladaře. Následně šly do kostela, kde proběhla mše svatá, po níž byla zazpívána píseň: Píseň za zemského vladaře, žehnej Císaře našeho. Dále byly zpívány písně z Katolického kancionálu, ze strany 380.

Dne 28. června 1818 do Rudíkova dorazila významná návštěva, kterou byl ctihodný pán biskup Václav Urban, rytíř von Stuffer z Brna. V jeho doprovodu dorazil i urozený pán Alois, rytíř z Adelstern, biskupský rada a brněnský školdozorce triviálních škol, pan Josef Pernica, brněnský biskupský a konsistoriální rada, děkan a farář v Modřicích a milostivý pán František Zelinka, biskupský sekretář. Dne 30. června v 8 hodin ráno začala vizitace školy. Při příchodu ke školním dveřím byl vizitujícím přečten následující text:

PojD a CtnI PastIřI MezI jehňátka z oWCICzek (ovcíček) KrIsta JežIše.³

Když dotyční vstoupili do třídy, pojal v srdci všechny přítomné zvláštní pocit. Děti zazpívaly píseň, která byla složena speciálně pro tuto příležitost:

1. *S povinou ponížeností – Jim milostiví páni,
a s dětinskou důvěrností – Ted' činíme vítání.*
2. *Hle! slavný lidu přátelé – K nám dítkám se snižují,
dle příkladu spasitele – S námi zacházet chtějí.*
3. *S nadějí, bázní čekáme – Zkoumání své pilnosti,
duchu svatý tě žádáme – Aby svou pomoc z výsosti,*
4. *By vrchní naši poznali – Že povinnost plníme,
nad tím se zaradovati – Že se denně lepšíme.*
5. *Když to dnešní zkoušení – Jsouc obraz soudu páně
Nás v horlivosti zpěvní – Žádáme ted' pokorně.*

Poté, co proběhla kontrola školy, rozloučily se přítomné děti opět písní:

1. *Žáci škoie rudíkovské (My z ovcí Krista jehňátka) – Jim milostiví páni,
S tou nejhlubší uctivostí (Chlapci také i děvčátka) – Za dnešní navštívení*
2. *Srdcem vděčným děkujeme – I s námi trpělivost,
Polepšení slibujeme – Chceme rozmnožiti pilnost.*
3. *Abychom denně ctnostnější – byli v tomto životě,
Bohu a lidem milejší – Jsouc k potřebě na světě.*
4. *Náš milý otče nebeský – Žehnej to předsevzetí,
Vyslyš i náš hlas dětinský – tou požehnaní lití.*
5. *Na duchovní též i světské – Naše milá Vrchnosti,
By nám kyne srdce dětinské – pak vem s nimi k radosti. Amen.*

Jeho biskupská milost, pan Josef Pernica, pak těm nejšikovnějším dětem darovala knihy, aby je odměnila za snahu a zároveň tím povzbudila snaživost a nadšení ostatních.

---

³ I přesto, že k vizitaci došlo v roce 1818, součet římských čísel nám dává rok 1817.

Dne 28. července 1819 byl ve škole přivítán Jan Evangelista Hüller, narozený v Jihlavě, brněnský biskupský a konsistoriální rada, farář v Otaslavicích, školní řídící a děkan v Třebíči, který přišel na faru do Rudíkova. V doprovodu s ním dorazil pan František Odvářka, pan František Vostal, kaplan z Trnavy a důstojný pán Jan Rosmanitz, farář z Rudíkova. Děti a dospělí mu šli vstříc a dva školáci mu v moravském jazyce přednesli uvítací řeč:

*Nejdůstojnější vysoce urozený, dvojí cti hodný velebný pane a nám od pána boha v nově daný
duši pastýři*

My jménem všech ostatních školáků a školaček školy Rudíkovské, a Hornoheřmanské, radostně vítáme do našeho Jihlavského kraje, a plesáme nad tím, že jejich Vysoce Důstojná Velebnost, jako náš rozmilý krajan nám od milého pána boha za pastýře našich duší dáni jsou slibujeme s pomocí boží jejich pastýřský hlas nejen vždy s radostí slyšet, ale i dle něho se řídit, bychom někdy hodní byli, i s Jejich Vysoce Důstojnou Velebností jako pastýřem naším, do nebeského ovčince přijít. Na tento úmysl nyní náš dětinský hlas, k milému bohu pozdvihne, řkouce:

1. *Žehnej nového pastýře – Pane, jehož z milosti,
dal, aby nás svaté víře – Učil, vedl ku ctnosti*
2. *Za lásku Ti děkujeme – Kterou ku své církvi máš,
tu dnes v nové spatřujeme – Když nám pastýře dáváš.*
3. *Jenž chvátá do svého kraje – Chtíc být zde užitečný,
by nás vedl do Tvého ráje – Ach, vyslyš hlas srdečný.*
4. *Žehnej jeho první příchod – do ovčince nového,
žehnej, pomínutý východ – Od stáda bývalého.*
5. *Utůž těla jeho zdraví – A dej mu ducha sílu,
by vždy jako pastýř praví – Měl chuť k úřadu dílu.*
6. *Nám uděl lásku důvěrnost – K němu, když místo Tebe,
bude učit milovat ctnost – za kterouš slíbils nebe.*
7. *Bychom jsouce denně blíž smrti – Soudu, také věčnosti,
byli skrz hlas jeho hnutí – prospívali ve ctnosti.*
8. *Za kterouš pastýř, i ovce – Vejdou v radosti pramen,
Ach, vyslyš dnešní hlas srdce, za to prosíme, Amen.*

Následně byl pan děkan uvítán v kostele, kde dával lidem svatá požehnání.

Mezi mimořádné dny náležel 25. červenec 1827, kdy Rudíkov opět navštívil ctihodný a urozený pán Václav Urban, rytíř von Stuffer, biskup z Brna. Doprovázeli ho urozený pán Antonín von Hofmann, hlavní dozorčí, biskupský rada a školdozorce triviálních škol a pan František Heller, děkan a dozorčí škol na Velkomeziříčsku. Ještě téhož dne v 9:00 ráno se všichni zmínění odebrali do školy, kde se konala školská vizitace.

Dne 17. května 1862 navštívil školu v Rudíkově děkan triviálních škol a vrchní dozorčí urozený ctěný pan Karel von Nattlig, společně s ním přijel okresní dozorčí Jan Janoušek z Třebíče. Téhož dne provedli ve škole vizitaci.

Školní vizitace

V **červenci 1822** proběhla na naší škole vizitace, které se zúčastnil děkan a školní dozorce důstojný pán Jan Hüller, pan František Vostal, lokální kaplan z Trnavy a pan Jan Racek, kooperátor z Třebíče. Inspekce zjistila, že ve škole je vše v pořádku a vše probíhá řádně a dle pravidel.

V **červenci 1823** proběhla na naší škole vizitace, kterou prováděl třebíčský školní rada a děkan Filip Dvořáček. Inspektor neshledal žádné nedostatky.

Dne **5. srpna 1824** proběhla na zdejší škole vizitace, které se zúčastnil školní dozorce důstojný pán Filip Dvořáček, farář z Budišova pak František Beneš, lokální kaplan Jan Přichaček z Uhřinova a vrchnostenský úředník z Velkého Meziříčí Jan Uhlíř. Inspekce neshledala žádné závady.

Dne **26. července 1825** prováděl na zdejší škole školní dozorce, důstojný pán Filip Dvořáček vizitaci, při níž nebyly shledány žádné závady.

Dne **28. července 1826** prováděl na zdejší škole školní dozorce, důstojný pán Filip Dvořáček vizitaci, při níž nebyly shledány žádné závady.

Dne **25. července 1827** proběhla na zdejší škole generální vizitace, které se zúčastnil důstojný pán Antonín, rytíř von Hofmann, školní dozorce obecných škol. Současně s ním školu vizitoval důstojný pán František Heller, děkan a školní dozorce na Velkomeziříčsku, důstojný pán Filip Dvořáček, brněnský biskupský rada, konsistoriální rada a okresní školdozorce třebíčského děkanství, pan František Beneš, farář z Budišova. Dále byly přítomni František Vaverka, lokální kaplan z Trnavy, pan František Zukal, lokální kaplan ze Strážova, pan Tadeáš Tichý, lokální kaplan z Benetic, důstojný pán Jan Dvořáček, kooperátor z Přibyslavic, pan Jop Oberamtman z Náměště a pan účetní z Velkého Meziříčí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **9. června 1829** školu vizitoval školdozorce důstojný pán Alois Altmann a pan účetní z Velkého Meziříčí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **24. června 1830** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství, důstojný pán Alois Altmann, pan účetní z Velkého Meziříčí a důstojný pán Greislichen. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **9. června 1831** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství, důstojný pán Alois Altmann, finanční kontrolor Alois Hesky z Velkého Meziříčí a důstojný pán farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **24. května 1832** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství, důstojný pán Alois Altmann, pan účetní Vsetečka z Velkého Meziříčí a pan František Beneš, farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **2. července 1833** školu vizitoval ctihodný a důstojný pán Alois Altmann, školdozorce obecných škol třebíčského děkanství, dále zástupce úřadu ve Velkém Meziříčí a pan farář Eberle z Tasova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **26. června 1834** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství, důstojný pán Alois Altmann, finanční kontrolor pan Vsetečka z Velkého Meziříčí, důstojný pán František Heller, děkan velkomeziříčský, důstojný pán Eberle, farář z Tasova a pan František Beneš učitel z Trnavy. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **7. července 1835** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství, důstojný pán František Koller, důstojný a urozený pán Kristián Fiala, vrchní úředník z Velkého Meziříčí, důstojný pán farář z Netína, z Budišova a pan učitel z Trnavy. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **26. září 1836** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, důstojný pán František Holub, školdozorce a třebíčský děkan, finanční kontrolor Vsetečka z Velkého Meziříčí a úředník z Velkého Meziříčí. Vizitace v rudíkovské škole neshledala žádné závady.

Dne **21. června 1837** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, finanční kontrolor Vsetečka z Velkého Meziříčí. Vizitaci byl přítomný učitel z Rudíkova a Heřmanic. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **16. července 1838** se v Rudíkově konala generální vizitace, které se účastnila Jeho Excellence, vysoce urozený pán František Antonín Gindl, biskup z Brna, vysoce urozený pán František Koller, školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Heller, děkan z Velkého Meziříčí, důstojný pán František Holub, děkan z Náměště, pan Kristián Fiala, vrchní úředník z Velkého Meziříčí a vrchní učitel a kněz z Náměště. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **17. dubna 1839** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, finanční kontrolor Vsetečka z Velkého Meziříčí a pan farář. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **19. února 1840** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, pan Vsetečka z Velkého Meziříčí, pan farář z Budišova a pan farář. Vizitace v rudíkovské škole neshledala žádné závady.

Dne **30. června 1841** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, pan purkrabí a vrchní rada z Velkého Meziříčí, pan účetní z Náměště, důstojný pán farář z Budišova a pan farář z Rudíkova. Vizitace proběhla bez překážek a následně se všichni přesunuli do kostela.

Dne **28. dubna 1842** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, vysoce urozený a důstojný pán František Heller, děkan z Velkého Meziříčí, pan František Holub, děkan z Náměště, pan purkrabí a vrchní rada z Velkého Meziříčí a pan farář. Vizitace v rudíkovské škole neshledala žádné závady.

Dne **31. května 1843** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, urozený pán Kristián Fiala, vrchní úředník z Velkého Meziříčí, vrchní úředník z Náměště, farář z Trnavy, pan učitel z Trnavy, František Beneš z Budišova a Antonín Vojáček. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **17. dubna 1844** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, důstojný pán děkan z Náměště a pan purkrabí z Náměště a Velkého Meziříčí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **22. července 1845** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, vysoce urozený a důstojný pán František Heller, děkan z Velkého Meziříčí a daňový účetní z Velkého Meziříčí a Náměště. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **20. dubna 1846** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller, důstojný pán děkan z Náměště a Velkého Meziříčí a daňový účetní z Velkého Meziříčí a Náměště. Vizitace v rudíkovské škole neshledala žádné závady.

Dne **18. března 1847** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller a vrchní úředník z Velkého Meziříčí a Náměště. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **14. února 1848** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a jaroměřický děkan, důstojný pán František Koller a vrchní úředník z Velkého Meziříčí a Náměště. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **20. června 1849** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý. Spolu s ním školu vizitovali i vrchní úředník z Velkého Meziříčí a Náměště. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **18. června 1850** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý spolu s dalšími hosty. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **12. června 1851** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý spolu s c. k. okresním školdozorcem. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **16. března 1852** školu vizitoval školdozorce, děkan a důstojný pán František Nejedlý, třebíčský školdozorce František Řezníček a delegovaný soudní komisař. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **14. července 1853** školu vizitoval školdozorce, děkan a důstojný pán František Nejedlý, pan inspektor Josef Šašecí z Velkého Meziříčí a daňový komisař. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **4. října 1854** školu vizitoval školdozorce, děkan a důstojný pán František Nejedlý, dále inspektor Lobkovického zboží, pan komisař a účetní. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **25. června 1855** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý, pan farář z Benetic a pan inspektor Lobkovického zboží Jan Šašecí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **24. června 1856** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý, pan farář z Benetic a pan inspektor Lobkovického zboží Jan Šašecí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **10. června 1857** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý, důstojný pán Josef Maleček, duchovní z Benetic, a pan inspektor Lobkovického zboží Jan Šašecí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **24. července 1858** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý, důstojný pán František Král, duchovní z Benetic, pan inspektor Lobkovického zboží, pan farář a důstojný děkan z Velkého Meziříčí Jan Hansmann. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **18. května 1859** školu vizitoval školdozorce třebíčského děkanství a důstojný pán František Nejedlý, důstojní faráři z Benetic a Trnavy, důstojný pán kaplan Julius Iršík z Budišova, pan inspektor Jan Šašecí a obecní představitelé z Rudíkova, Vlčatína, Hrozatína, Malé Oslavice (Oslavičky) a starosta Přeckova Vojtěch Buršík.

Dne **28. dubna 1860** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Benetic a pan okresní rada z Velkého Meziříčí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **28. května 1861** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova a vizitace neshledala žádné závady.

Dne **19. května 1862** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova, pan koncipient z Velkého Meziříčí a lesní rada z Velkého Meziříčí. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **14. dubna 1863** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Vizitaci byli přítomni faráři z Budišova a Benetic. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **10. května 1864** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **31. května 1865** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **29. května 1866** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **23. května 1867** školu vizitoval důstojný pán Jan Janoušek, školdozorce z třebíčského okresu. Dále se vizitace účastnil pan farář z Budišova. Vizitace neshledala žádné závady.

Dne **20. března 1870** byla ve škole provedena inspekce, která neshledala žádné závady.

Dne **15. června 1871** byla ve škole provedena inspekce panem J. Novotným, který neshledal žádné závady.

Dne **14. května 1872** byla ve škole provedena inspekce panem J. Novotným, který neshledal žádné závady.

Dne **16. května 1873** byla ve škole provedena inspekce panem J. Novotným, který neshledal žádné závady.

Dne **19. června 1874** byla ve škole provedena inspekce panem J. Novotným, který neshledal žádné závady.

Dne **29. června 1875** zemřela v Praze Jeho Výsost Ferdinand Dobrotivý, císař rakouský.

V květnu roku 1876 panovalo od 1. až do 29. velmi studené počasí, s větším počtem mrazivých dnů. Nejsilnější mráz byl z 19. na 20. Vlivem tohoto mrazu bylo poškozeno velké množství stromů a množství metajícího žita.

Od 2. prosince 1848 se panujícím císařem stalo Jeho Veličenstvo František Josef I. Za jeho panování byl roku 1869 upraven a schválen nový školní zákon.

Roku 1876 má Rudíkov následující představitele:

- místodržitel: svobodný pán p. Possinger
- okresní hejtman: P. K. Meixner
- představený obce: František Komínek, rolník v Rudíkově

Dne 15. července 1876 prováděl velectěný okresní školdozorce pan Korejzl inspekci ve zdejší škole. Společně s ním inspekci prováděl pan farář František Seifert, předseda místní školní rady pan Petr Hladký, člen školní rady Josef Jaša a starosta Rudíkova pan František Komínek.

Dne 13. září 1876 byla provedena volba výborů nového obecního zastupitelstva, ve kterém byli:

důstojný pán František Seifert
pan nadučitel Jan Vítek
pan Antonín Schwarz, ředitel velkomeziříčského velkostatku
pan Jan Komínek, rolník v Rudíkově
pan Antonín Radkovský, hostinský v Rudíkově
pan František Buršík, dvořák v Přeckově
pan Jan Buďa, rolník v Přeckově
pan Josef Horký, rolník v Batouchovicích
pan Josef Křeček, rolník z Hroznatína
pan František Jaša, rolník ve Vlčatině
pan František Jelínek, rolník ve Vlčatině
pan Antonín Střecha, rolník v Oslavičce

Dne 24. září si výše uvedení zvolili za starostu pana Antonína Radkovského, hostinského v Rudíkově. Prvním radním byl jmenován pan František Jaša, rolník z Vlčatina a za druhého radního byl zvolen pan František Buršík, dvořák z Přeckova.

Seznam dozorců místních škol

1. Až do roku 1808 nebyl v obecné škole v Rudíkově zaměstnán žádný místní školský dozorcí. Toho roku byl obci škole přidělen Jiří Tůma, obecní kovář z Rudíkova. Jeho jmenování potvrdil a posvětil vrchnostenský úřad, avšak obec se snažila najít někoho vhodnějšího. Jiří Tůma totiž místní školu osobně, ani jiným způsobem nedozoroval.
2. Petr Doležal, rolník z Rudíkova č. 3, byl místním školním dozorcem jmenován dne 9. prosince 1817 na základě vyhlášky č. 5059. Petr Doležal svoji funkci vykonával do roku 1825.
3. Jakub Požár, hajný a chalupník z Rudíkova č. 20, byl školdozorcem jmenován roku 1825.
4. Jiří Sýkora, švec z Rudíkova č. 34, byl školdozorcem jmenován 9. listopadu 1857.
5. Jan Komínek, půlláník z Rudíkova č. 37, byl školdozorcem jmenován v roce 1862. Roku 1870 nastoupila nově zvolená školní rada. Tato rada nahrazovala dřívější „instituce“, které zajišťovaly školní dozor. Předsedou místní školní rady byl pan Petr Hladký, rolník z Rudíkova. Členové školní rady: důstojný pán František Seifert, farář v Rudíkově, pan nadučitel Jan Vítek, rolník Jaša, dvořák Buršík z Přeckova, rolník Votoupal z Hroznatína, rolník Fuxa z Vlčatína a rolník Dvořák z Malé Oslavice (Oslavičky).

Seznam učitelů

Jména nejstarších učitelů nebyla nikde zaznamenána. Farníci však z nejstarších dob zmiňují slepého Matěje a moudrého Pavla.

- III. Roku 1771 byl na zdejší škole zaměstnán Jan Buchta. Bydlel ve staré škole, na které učil až do roku 1773. Toho roku, dle jeho sdělení, odešel kvůli napětí, které zde panovalo. Odešel do Střížova, panství Třebíč a roku 1834 zemřel.
- IV. Roku 1773 nastoupil Václav Prokschiber. Tento učitel silně holdoval alkoholu a jeho přínos místní škole byl naprosto minimální. Neprováděl žádné zápisy, ani nevedl školní protokoly. Dne 18. června 1813 schválilo gubernium dekret, na jehož základě byl přeložen do Březí na panství Osová.
- V. (1813) Nastoupil František Bezstarosti, syn Karla Bezstarosti, učitele ve Střížově (panství Brtnice). František se narodil 1. dubna 1773 v městečku Brtnice, na stejném panství v Jihlavském kraji. Navštěvoval obecnou školu v Uhřínově. Roku 1795 ukončil studia gymnázia zkouškou z českého jazyka, kterou vykonal pod dohledem ředitele jihlavské školy Xavera Stolze, a téhož roku složil zkoušky, aby mohl vypomáhat jako pomocný učitel. Dekretem z 1. února 1796 byl jmenován jako pomocník na škole u Jezdovic, panství Třešť. Zde se však vyskytl problém, že jediný byt, ve kterém mohl bydlet, byla opuštěná a polorozpadlá budova, daleko za vesnicí. Jeho celkový příjem činil 36 zlatých. František Bezstarosti následně odešel do Březí, panství Osová, kde byl guberniálním dekretem z 31. července 1799 povýšen na učitele. Na této zanedbané škole pracoval 14 let a 3 měsíce až do 15. července 1813. Toho dne byl schválen dekret, na základě něhož byl František Bezstarosti přeložen do Rudíkova.
V Rudíkově pod jeho vedením pracovaly na výchově mládeže tyto osoby:
  - a) Jan Kadlický, narozený v Žatci v Čechách. V Rudíkově a Horních Heřmanicích působil od 1. listopadu 1813 do 10. září 1814;
  - b) Václav Beránek z Uhříněvsi v Čechách zde působil 9 měsíců;
  - c) Václav Vyskočil z Litomyšle v Čechách zde působil 3 měsíce;
  - d) Josef Želivský, učitelský syn z děkanátu Vladislav, zde působil 7 měsíců;
  - e) Jan Slezák, syn gymnazijního učitele z Kožichovic na panství Třebíč, zde působil 8

měsíců až do 6. června 1819;

f) Josef Künzl, narozen ve Lhůtě v Čechách, který zde v roce 1820 působil 7 měsíců. Všechny tyto pomocné učitele si František Bezstarosti platil na vlastní náklady, jelikož byl slabý na prsa a občas potřeboval zastoupit či pomoci. Vrchní úřady dlouho odmítaly přijmout na jeho místo nového učitele, protože si sám František nemohl vybrat nového zástupce. V září 1822 odchází František Bezstarosti učit do Zbraslavi, panství Staré Brno, a na jeho místo do Rudíkova byl dočasně ustanoven pomocník Tomáš Brabec z Rudy u Velkého Meziříčí, který zde působil do 17. března 1823, kdy byl na naši školu dosazen nový učitel. František Bezstarosti byl ceněný pedagog, který pečlivě vedl a zpracovával veškeré úřední a školní dokumenty.

VI. Dne 17. března 1823 byl na základě guberniálního dekretu na zdejší školu dosazen Ignác Šťastný, syn Jiřího Šťastného, učitele z Rudy u Velkého Meziříčí. Ignác se narodil 23. dubna 1762 v Rudě. Přes 40 let pracoval jako učitel a všude, kde působil, byl chválen jako znamenitý učitel. Dne 21. ledna 1841 Ignác Šťastný v Rudíkově zemřel.

Zápis viděl 25. července 1827 školdozorce Antonín Hofmann.

VII. František Šťastný, syn učitele Ignáce Šťastného. František se narodil v Rudě u Velkého Meziříčí dne 2. dubna 1807. Dne 4. a 5. září 1825 dokončil na jihlavském gymnáziu studia jako školní pomocník a od 20. prosince téhož roku působil na zdejší škole jako pomocník. Na vlastní náklady úplně sám zajišťoval školní a církevní službu, za což byl roku 1828, na základě dekretu nejvyšší konsistoře v Brně, veřejně chválen. Dne 21. a 22. března 1828 složil učitelské zkoušky a 8. října 1828 byl na základě guberniálního dekretu na zdejší škole zaměstnán jako učitel. Dne 7. ledna 1838 obdržel opět veřejnou pochvalu. Toho času už byl ve funkci učitele. Dne 7. srpna 1840 se stal, dle dekretu nejvyšší guberniální konsistoře (č. 30004), členem Moravské císařsko-královské společnosti pro podporu zemědělství, přírody a regionálních studií v Brně. Další zásluhy se mu dostalo dne 13. října 1842, kdy obdržel od důstojné biskupské konsistoře (č. 797) ocenění a stejně tak 22. září 1843, kdy obdržel ocenění od nejvyššího úřadu (č. 80411) za jeho nezměrnou snahu. Moravská školní komise mu 6. února 1845 udělila diplom za snahu o pěstování ovocných stromů a zároveň mu bylo umožněno působit jako učitel na jakémkoliv škole třebičského okresu.

Dne 29. října 1846 (č. 1085) dostal od Moravského císařsko-královského školního gubernia další pochvalu za přínos a pomoc při různých školních revizích. Dne 28. června a 13. srpna 1849 (č. 23257) bylo Františku Šťastnému uděleno guberniálním dekretem uznání za to, že je mnoho studentů, kteří jsou s jeho výukou spokojeni, a že si zakládá na vysoké úrovni znalosti žáků. Dne 30. srpna a 26. září 1850 (č. 26233 a 673) obdržel od c. k. vrchnoporučnického úřadu odměnu ve výši 15 zlatých. Odměnu František dostal za to, že přijal hodiny pro studenty nedělní školy, ve kterých je učil pěstování ovocných stromů a zemědělství. Dne 15. prosince 1850 byl jmenován císařsko-královskou moravskou školní společností pro zemědělství do jejich předsednictva. Téhož roku obdržel, na žádost okresního děkana Františka Nejedlého, finanční ocenění od nejvyššího úřadu ve výši 15 zlatých za práci, kterou věnuje svým studentům.

František Šťastný byl i velmi zkušeným včelařem a snažil se vysledovat všechny příčiny, za kterých včely a včelstva hynou. V pokročilém věku a z důvodu přetrvávající nemoci se jeho mysl a zdravotní stav zhoršovaly natolik, až se 5. prosince 1858 stala smutná událost, kdy František Šťastný ve věku 51 let umírá na slabost a plicní problémy. Pohřbu, který se konal 7. prosince 1858, se účastnil pan farář František Seifert, farář z Benetic Jan Král, farář z Trnavy Josef Heiniše, kaplan z Budišova Julius Jířík, mnoho jeho „bratrů“ učitelů a samozřejmě velký počet obyvatel nejen z Rudíkova.

V letech 1859 a 1860 byla publikována esej Františka Šťastného Lék proti zlým časům. Tato esej byla publikována v díle Moravan: Kalendář na rok přestupný, které vzniklo

nákladem Dědictví svatého Cyrila a Metoděje v Brně. Kromě toho ještě František za svého života publikoval několik článků v Hospodářských novinách v Praze a Moravských novinách v Brně.

VIII. Na základě výnosu c. k. gubernia (č. 24530) byl 11. října 1859 na zdejší školu dosazen pan Jakub Kališ, učitel ze Střížova. Dne 25. září 1867 získal Jakub Kališ první cenu na zemědělské výstavě, která se konala ve Velkém Meziříčí. První cenu získal za výstavní jednoleté tele. Dne 12. září 1870 (č. 18668) dostal Jakub Kališ finanční odměnu ve výši 10 zlatých za jeho činnost ve vedení výuky zemědělství. Za stejnou aktivitu obdržel finanční odměnu i 12. října 1872 (č. 8481). Odměna již činila 50 zlatých.

Jednalo se o velmi spolehlivého učitele, za jehož učitelství proběhly všechny inspekce bez závad. V březnu 1876 se pan učitel Kališ odebral na odpočinek a na jeho místo 22. března 1876 nastoupil nadučitel Jan Vítek.

IX. (1876) Jan Vítek působil dříve v Jeříně u Měřína na Moravě, v Měšicích u Tábora, v Senožatech u Humpolce, Klukách u Čáslavi, v Polné a Janovicích u Polné v Čechách. Jan Vítek pocházel z Polné a učitelské zkoušky složil roku 1858 na učitelském ústavu v Praze. Jako výpomocný učitel nastoupil 15. května 1876 podučitel Ladislav Fukátko, taktéž rodem z Polné v Čechách.

Přehled všech pomocníků a podučitelů na rudíkovské obecné škole

1. Jan Kadlický ze Žatce v Čechách. V Rudíkově od 1. listopadu 1813 do 10. září 1814;
2. Václav Beránek z Uhříněvsi v Čechách. V Rudíkově působil 9 měsíců;
3. Václav Vyskočil z Litomyšle v Čechách. V Rudíkově byl 3 měsíce;
4. Josef Želivský, učitelský syn z děkanátu Vladislav. V Rudíkově byl 7 měsíců;
5. Jan Slezák, učitelský syn z Kožichovic, panství Třebíč. V Rudíkově byl 8 měsíců;
6. Josef Künzl, rodák ze Lhůty v Čechách. V Rudíkově byl 7 měsíců;
7. Ignác Bezstarosti, syn učitele, který zde nastoupil 1. září 1820 a skončil 30. září 1822;
8. František Šťastný, rodák z Rudy na Moravě. V Rudíkově působil od 17. března 1823 do 13. října 1828 (5 let a 7 měsíců). Odešel na vlastní žádost.
9. Ignác Šťastný byl v Rudíkově od 1. září 1841 do října 1842. Následně odešel do Strážku na panství Moravec jako dočasný učitel.
10. Tomáš Vondruška, rodák z Rudíkova, zkoušený v Telči. Od 1. srpna 1844 působil v Rudíkově 13 měsíců.
11. Josef Suchánek, rodák ze Sudoměře, kraj Tábor v Čechách. V Rudíkově pomáhal od 17. května 1848 do 9. listopadu 1849, tj. 1 rok a 6 měsíců. Díky své vynikající znalosti hry na housle byl přeložen do Jihlavy.
12. Václav Shejbal, rodák ze Stříteže v Čechách. V Rudíkově pomáhal 5 měsíců a 15 dní od 1. května 1852 do 15. října. Tento pomocník nezanechal žádné zprávy o jeho působení v Hovoranech, kde působil 6 měsíců a v Pozďatíně u Pyšela, kde také působil 6 měsíců.
13. Václav Šesták, rodák z Bítovšice u Louky na Moravě a syn učitele. Jako pomocný učitel přišel 1. října 1852 z Kožichovic a 14. července 1853 vypomáhal v Horních Heřmanicích. Byl velmi horlivým pomocníkem nejen v učitelství, ale i v církvi, kde hrával na varhany. Již od nástupu měl velké zdravotní potíže, kvůli kterým byl později nucen skončit.
14. Jan Žďárský, rodák z Třebíče, bydlící v Kožichovicích u svého otce mlynáře. Asistent, který zkoušky vykonal v Telči, byl v rudíkovské škole zaměstnán od 1. října 1854. Velmi dobře uměl aritmetiku, v níž byl pro školní děti velice nápomocný. Jeho slabinou byla hudební výchova a zpěv. Jedním z důvodů slabého zpěvu možná bylo, že kvůli

zdravotním potíží vykašlával krev. Dne 1. července 1855 odchází do Starče a po 2 měsících do Budišova, kde byl přijat jako učitelský asistent.

15. Josef Slezák, rodák z Kožichovic (60 let starý). Byl spíše cestovatel, ale jako učitelský pomocník působil v Beneticích, Sulíkově a v Bradle. Na zdejší škole působil od 15. dubna 1856 do 21. října 1856 tj. 6 měsíců a 6 dní. V noci 21. října 1856 vylezl školním oknem ven a odešel do Radkova.
16. František Bartůněk, rodák z Netína, jihlavský kraj. V Rudíkově působil od 4. prosince 1856. Pilně vykonával svoje povinnosti a příležitostně zastupoval hodiny církevní nauky. Již 13. ledna 1857 však odešel do Naloučan, panství Náměšť.
17. František Zavadil, rodák ze Strážova v jihlavském kraji, syn zesnulého učitele. Asistent, který získal svoji kvalifikaci ve Znojmě, nastoupil do Rudíkova 3. října 1858. Po pohřbu Františka Šťastného, ke kterému došlo 7. prosince 1858, byl jmenován prozatímním učitelem. Poté se vrátil do Strážova.
18. Ignác Knor, rodák z Ivančic, okres Brno. Od 1. října 1878 byl na zdejší škole zaměstnán jako podučitel.
19. Josef Bradáč, na zdejší škole působil v říjnu a listopadu 1874
20. Ladislav Fukátko, rodák z Polné v Čechách, nastoupil 15. května 1876

Poznámání školní knihy pro chudé děti

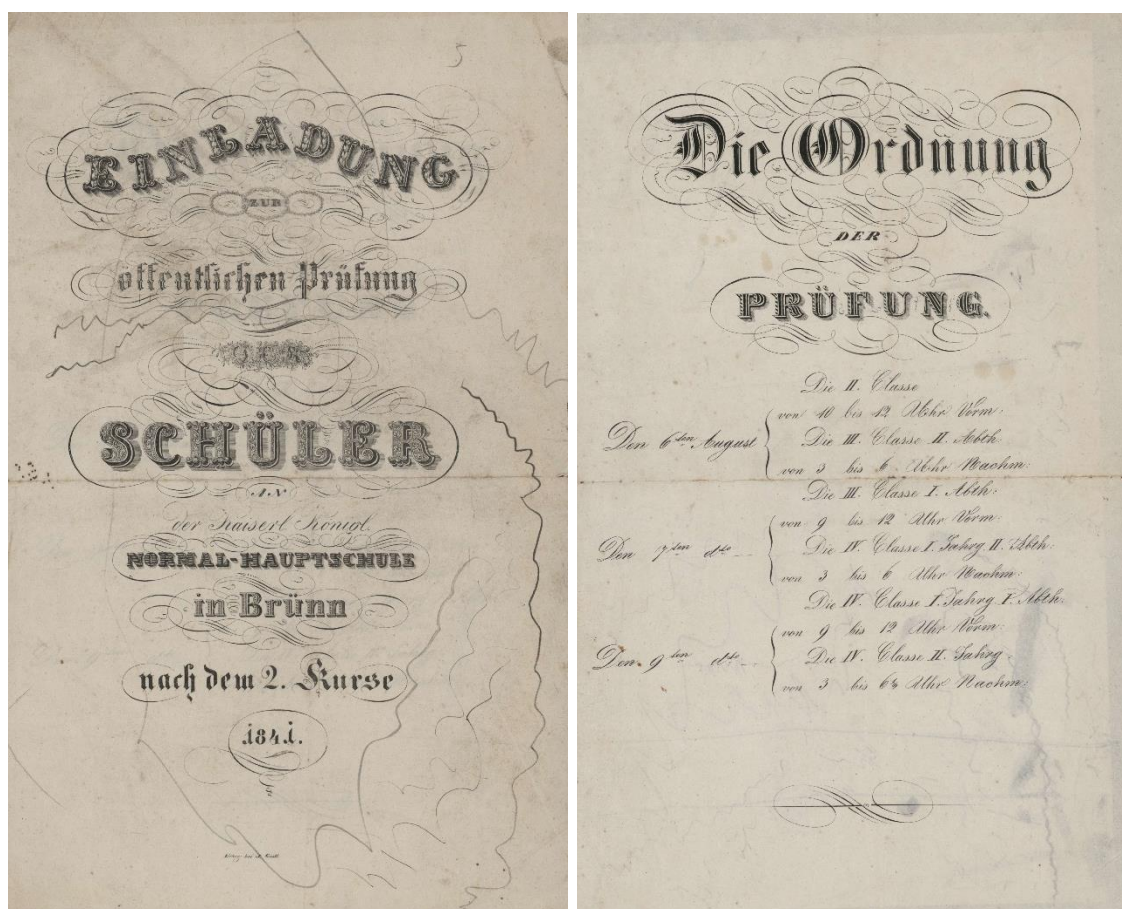
rok	Slabikář	Malý katechismus	První čítanka	Druhá čítanka	Velký katechismus	evangeliář	celkem
1860	2	2	1	1	2	2	10
1861	3	3	3	2	3	2	16
1862	2	3	3	3	3	3	17
1863	2	2	3	2	2	1	12
1864	2	2	3	2	2	2	13
1865	4	2	3	2	2	2	15
1866	1	1	1	2	1	1	7
1867	2	3	2	2	2	2	13
1867	2	3	2	2	2	2	13

Nedostatky zjištěné školní inspekcí

bez záznamu

Pozvánka

Pozvánka pro žáky obecných škol II. ročníků na veřejné zkoušky do Brna (z roku 1841).

	II. třída
6. srpen	od 10–11 hod. dopoledne
	III. třída II. oddělení
7. srpen	od 3–6 hod. odpoledne
	III. třída I. oddělení
	od 9–12 hod. dopoledne
7. srpen	IV. třída I. rok II. oddělení
	od 3–6 hod. odpoledne
9. srpen	IV. třída I. rok I. oddělení
	od 9–12 hod. dopoledne
	IV. třída II. rok
9. srpen	od 3–6 ½ hod. odpoledne

V květnu 1866 byly tak silné mrazy, že ničily i žitné klasy. Téhož roku se se do Čech, Moravy i Rakous přihnula nepřátelská Pruská armáda, která pustošila naši zemi.

Záznamy o školních inspektorech, kteří dohlíželi na zápisy v této kronice:

20. červen 1849	František Nejedlý	školní inspektor
16. březen 1852	František Nejedlý	školní inspektor
14. července 1853	František Nejedlý	školní inspektor
4. října 1854	František Nejedlý	školní inspektor
26. dubna 1860	Janoušek	školní inspektor

Prameny

- Okresní archiv v Třebíči, fond Národní škola Rudíkov 1804-1953: inv. č. 256 Školní kronika 1812-1876

zpracoval: Mgr. Jan Kratochvíl

překlad: Bc. Denisa Sedlák-Čevelová, Mgr. Jan Kratochvíl

korektura textu: Mgr. Martin Suk